

РЕШЕНИЕ

№ 119

гр. Русе, 26.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – РУСЕ, ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и
четвърта година в следния състав:

Председател: Аглика Гавраилова

Членове: Палма Тараланска
Антоанета Атанасова

при участието на секретаря Иванка Венкова
като разгледа докладваното от Антоанета Атанасова Въззивно гражданско
дело № 20244500500146 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е въз основа на въззивна жалба от „ЕОС Матрикс“ ЕООД чрез адв. М. Х. АК Велико Търново срещу решение № 1726/06.12.2023 г., постановено по гр. д. № 2145/2023 г. на Русенския районен съд в частта, в която е отхвърлен предявеният от него против М. А. Я. иск по чл. 422 ГПК за горницата над 1005,73 лв. до пълния претендиран размер от 3675,99 лв. Релевира възражения за неправилност на първоинстанционното решение в обжалваната част, постановяването му в противоречие с материалния закон, както и с константната съдебна практика. Възразява, че първоинстанционният съд без каквито и да било аргументи и правни изводи приел, че погасителната давност за тази част от главницата била изтекла. Това, според жалбоподателя, затруднявало и правото му на защита, както и водело до неправилност на решението. В обобщение, претендира отмяна на решението в обжалваната част и постановяване на ново, с което искът му да бъде уважен. Претендира разноски за настоящата инстанция.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК не е постъпил отговор на въззивната жалба от въззиваемата страна М. А. Я..

Русенският окръжен съд, след като провери обжалваното решение съобразно правомощията си по чл. 269 ГПК, прецени събраните по делото доказателства по

свое убеждение и обсъди възраженията, доводите и исканията на страните, намери за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, изхожда от легитимирана страна и е насочена срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явява процесуално допустима.

Производството по делото е образувано по предявения от „ЕОС Матрикс“ ЕООД гр. София против М. Я. иск за установяване на вземане в размер на 3675,99 лв главница и 330,65 лв. обезщетение по чл. 86 ЗЗД по издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч. гр. д. № 956/2023 г. на РРС.

Предявяването на специалния установителен иск по чл.422 ГПК предпоставя наличие на издадена в полза на кредитора - ищец заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК, която е оспорена от длъжника с възражение в срока по чл. 414 ГПК. Подаването на възражение поражда правния интерес за кредитора да предяви иск в преклузивния едномесечен срок по чл.415, ал.1 ГПК с цел да установи със сила на пресъдено нещо съществуването на оспореното вземане и да стабилизира изпълнителната сила на заповедта, за да послужи същата като изпълнителен титул за реализиране на вземането срещу длъжника / арг. от чл.416 ГПК/. Правният интерес е абсолютна процесуална предпоставка, обуславяща допустимостта на иска, за наличието на която съдът следи служебно. Същата следва да е налице, както към момента на предявяване на иска, така и към момента на постановяване на съдебното решение.

В конкретният случай са налице горепосочените процесуални предпоставки, обуславящи допустимостта на предявеният иск. Налице е издадена в полза на ищцовото дружество заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, жалбоподателката е оспорила с възражение заповедта за изпълнение в срока по чл. 414 ГПК, което е породило и правния интерес от претендираната защита. Искът е предявен в преклузивния срок, регламентиран в чл. 415 ГПК, поради което е допустим и правилно е разгледан по същество.

От събраните в първоинстанционното производство доказателства е установено, че на 14.07.2008 г. „Юробанк Еф Джи България“ АД от една страна и от друга М. А. Я. са сключили Договор за потребителски кредит № FL428190 от 14.07.2008 г., по силата на който на въззивамета е отпуснат кредит в размер на 12 000 лв., който същата се задължила да възстанови чрез 120 месечни анюитетни погасителни вноски. Съгласно погасителен план към договора за кредит, първата погасителна вноска е дължима на 05.02.2013 г., а последната - на 14.08.2018 г., т. е. задълженията по процесния договор са окончателно падежирали на 14.07.2018 г.

При дължимата от съда служебна проверка не се констатира нищожни или

неравноправни на договора по смисъла на ЗЗП, като към датата на неговото сключване ЗПК не е бил приет.

За установяване на материалноправната си легитимация ищецът е представил договор за продажба и прехвърляне на вземания от 18.01.2016 г., с който „Юробанк Еф Джи България” АД е прехвърлило на ищеца „Еос Матрикс“ ЕООД свои парични вземания, произтичащи от просрочени и неизплатени договори за кредит, които вземания са описани в Приложение към него, в което е вписан дълг на длъжника М. А. Я., вкл. главница 11 675,99 лв., лихва 2 330,65 лв. и такси и разноски- 5 лв.

С представени по делото пълномощни с нотариална заверка на подписите изпълнителният директор на „Юробанк Еф Джи България” АД и управителят на „Еос Матрикс“ ЕООД, са предоставили представителна власт на „И и Д-Адвокатско дружество“, представлявано от адвокат Желю Денев с правото да връчва на техни длъжници съобщения и уведомление за извършени цесии.

Представено е и адресирано до ответницата уведомление за извършената цесия, изходящо от адвокат Желю Денев, като пратката е останала непотърсена.

От приетото и неоспорено от страните заключение на вещото лице по извършената съдебно-счетоводна експертиза се установява, че договорът за заем е усвоен на 14.07.2008 г. Размерът на направените вноски е 1657 лв., с които са погасени изцяло първите седем и частично 8- ма и 9- та вноски. Последното плащане по процесния договор е извършено на 08.05.2009 г. Общият размер на непогасените задължения на отв. М. Я. е 29 149,38 лв., от които просрочена главница в размер на 11 675,99 лв. /редовно падежира в периода от 14.03.2009 г. до 14.04.2010 г. вкл. главница в размер на 604,39 лв. и предсрочно изискуема от дата 23.04.2010 г. главница в размер на 11071,60 лв./; просрочена договорна лихва за периода от 14.03.2009 г. до 22.04.2010 г. вкл. и дължима в периода от 14.04.2009 г. до 23.04.2010 г. в размер на 2 168,70 лв., както и нак. надбавка/ лихва за забава в размер на 15 304,90 лв., начислена за периода от 15.03.2009 г. до 14.02.2023 г. От извършената от вещото лице проверка се установява, че на 23.04.2010 г. процесният кредит е осчетоводен от Банката като предсрочно изискуем, като към датата на осчетоводяване на предсрочната изискуемост не са били платени вноски с дати на падеж от 14.03.2009 г. до 14.04.2010 г. вкл.- общо 14 бр. погасителни вноски с общ размер на задължението 2725,53 лв. Експертът заключава още, че ако не се отчете факта на осчетоводената предсрочна изискуемост, то към датата на депозиране на заявлението по бл. 410 ГПК неплатените погасителни вноски са общо 113 бр.- от 14.03.2009 г. до 14.07.2018 г. за общо сумата от 23493,75 лв. Според вещото лице, общият размер на непогасените задължения за главница по погасителен план за период от пет години преди депозиране на заявлението по чл. 410 ГПК в съда по повод на което е образувано ч. гр. д. № 956/2023 г. по описа на РОС е 1005,73 лв.

С обжалваното в настоящата инстанция решение първоинстанционният съд уважил установителния иск за част от главницата – 1005,73 лв., а за горницата над тази отхвърлил иска като приел, че е погасен по давност.

За да постанови този резултат, районният съд се позовал на заключението на приетата пред него ССЧЕ, според което ответницата е погасила само първите седем вноски по кредита и частично 8- ма и 9-та, като вещото лице посочило и размера на задълженията на ответницата за главница и лихви по кредита към датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК, както и размера на същите, за които не били изтекли давностните срокове по чл. 110 и чл. 111 ЗЗД. Като съобразил заключението на вещото лице, липсата на доказателства за спиране или прекъсване на давността, първоинстанционният съд постановил обжалваното в настоящото производство в отхвърлителната му част решение.

Въззивната жалба е неоснователна.

Правилно районният съд е приел /макар и да не е изложил мотиви за това/, че началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит е моментът на изискуемостта на съответната вноски.

На настоящия състав е известно, че във ВКС е образувано т.д. № 3/2023 г. на ОСГТК на ВКС за постановяване на тълкувателно решение по следния процесуалноправен въпрос: „При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, откога тече съгласно чл. 114 ЗЗД давностният срок за главницата и/или за възнаградителните лихви - от датата на падежа за всяка вноски или от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост?" като по въпроса са налице две становища. Според първото от тях началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит, е моментът на изискуемостта на съответната вноски, а според второто началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница и/или за договорни лихви по погасителни вноски по договор за банков кредит, е крайният момент за погасяването му, т. е. падежът на последната разсрочена вноски или моментът, в който е обявена предсрочната изискуемост. Констатирано е също така, че поставеният правен въпрос продължава да се разрешава противоречиво в практиката на ВКС по чл. 290 ГПК, включително и след постановяването на Тълкувателно решение № 5/2019 от 21.01.2022 г. по т.д. № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС, на което се позовава жалбоподателят в настоящото производство. Към датата на приключване на устните състезания пред въззивната инстанция няма постановено решение по т. д. № 3/2023 на ОСГТК на ВКС. Според настоящия състав правилно е даденото в решение № 45 от 17.06.2020 г. по т. д. № 237 по описа за 2019 г. на II ТО на ВКС разрешение. В

него е прието, че съгласно чл. 114 ЗЗД началният момент на течението на давностния срок е моментът на изискуемостта на вземането на кредитора, тъй като тогава той може да търси изпълнение. Затова неупражняването на правото в рамките на давностния срок води до погасяване на правото на принудително изпълнение. Когато вземането на банката по кредита е разсрочено на отделни погасителни вноски, изискуемостта на съответната част от главницата настъпва в различни моменти по силата на постигнатото от страните съгласие, което има силата на закон между тях. За съответната част от главницата изискуемостта настъпва с изтичането на срока за плащането ѝ, от който момент за тази част кредиторът може да търси изпълнение, включително и принудително, поради което бездействието му се санкционира с течение на давностния срок по отношение на тази част от вземането по кредита. Да се приеме обратното означава да не се зачете волята на страните по договора относно различната изискуемост на частите от главницата по всяка от дължимите вноски и свързаното с нея течение на давността. В случая не става въпрос за предложено частично изпълнение от страна на длъжника без съгласието на кредитора, а за разсрочено изпълнение на главницата по кредита, за което страните са постигнали съгласие още при сключването му или с допълнително споразумение. Ето защо не може да се приеме, че от една страна кредиторът има право да търси изпълнение от изискуемостта за съответната част от вземането, но от друга страна бездействието му да го направи не води до течение на давностния срок за тази част от вземането.

Ето защо като е уважил предявеният установителен иск само за сумата от 1005,73 лв., представляваща общо дължима главница по погасителни вноски с дати на падеж в периода от 15.02.2018 г. до 14.02.2023 г., а е отхвърлил иска за останалата част над тази сума като погасен по давност районният съд е постановил правилно и законосъобразно решение, което следва да бъде потвърдено в обжалваната част, а въззивната жалба като неоснователна да се остави без уважение.

Предвид изхода на спора разноски в полза на жалбоподателя не следва да бъдат присъждани.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1726/06.12.2023 г., постановено по гр. д. № 2145/2023 г. на Русенския районен съд **В ЧАСТТА**, в която е отхвърлен предявеният от „ЕОС Матрикс“ ЕООД, ЕИК 131001375 против М. А. Я., ЕГН ***** иск за признаване на установено по отношение на ответницата на вземане на ищеца за главница за горницата над 1005,73 лв. до претендираните 3675,99 лв., частично от общ размер от 11 675,99 лв. като правилно.

В останалата част решението като необжалвано е влязло в законна сила.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____